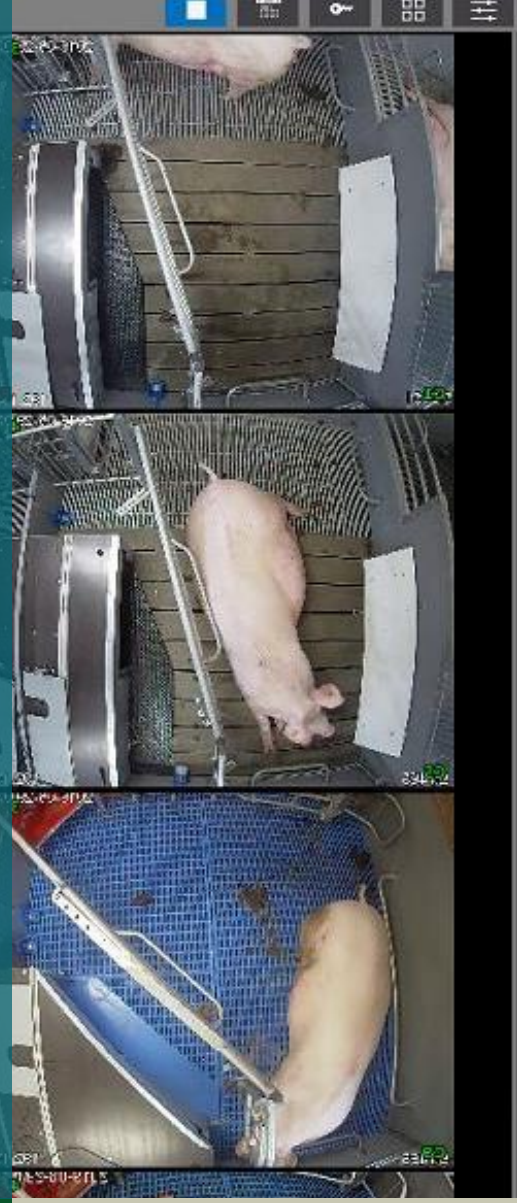
Hvordan skal farestier til løse søer indrettes?

Chefforsker Vivi Aarestrup Moustsen, SEGES Svineproduktion



SEGES Svineproduktion

Farestier til løse søer

- Det er **muligt**
  - Hvis alle vil det
- **Løse** søer
  - Skab plads til bevægelse – Husk: En so er ca. 2 m lang…..
  - License to produce
  - Konkurrencedygtigt



- **Sammensatte**
  - Miljø
  - Klima
  - Velfærd
  - Økonomi

- **Mange hensyn**
  - So
  - Pattegrise
  - Personale
  - Samfund
  - Forbruger

Faglighed

Følelser







SEGES Svineproduktion

Løse søer er muligt – hvis alle vil det












Vigtige - uden dem blev der ikke bygget farestalde til løse søer

SEGES Svineproduktion

Allervigtigste ressource – medarbejderne - teamet













HELIKOPTERPERSPEKTIV

SPECIAL

God sparring fra kolleger

Fokus: At passe løse søer i farestalden kræver andet fokus end at passe søer i kassestier – men det kan lykkes.

Af VM Aarestrup Moustsen, chefforsker, Seges Svineproduktion.

De fleste farestaldspassere i danske stalde har passet søer og pattegrise i kassestier, og der er således et meget stort erfaringsgrundlag at trække på.

Hvis en medarbejder skifter arbejdsplads, så kan det være, at inventaret er et andet fabrikat, eller den nye arbejdsgiver ønsker, at enkelte rutiner udføres anderledes, men for farestalds-passeren er der rigtig meget, som er rutine.

Søer reagerer forskelligt

Når søerne er løse eller slippes løs nogle dage efter faring, så har det betydning for de daglige rutiner i farestien. Nogle få søer kan reagere aggressivt, hvis de bliver overrasket, eller når deres pattegrise håndteres, da den løse so kan bevæge sig og ofte vil komme hen til farestalds-passeren.

Derfor er det vigtigt at gøre soen opmærksom på, at man kommer ind i stien eller arbejder med pattegrisene og, at det daglige arbejde med søerne gør, at de føler sig trygge.

Rolige søer giver større arbejdsglæde og sikkerhed. Det er samtidig grundlaget for en øget pattegriseoverlevelse.

En stor andel af pattegrisedødeligheden ved løse søer skyldes, at soen kommer til at klemme grisene. En forudsætning for, at den kan klemme grisene, er, at grisene er i nærheden (læs artikel om hule-forsøg) og, at soen bevæger sig, så den udsætter grisene for fare.

Så når søerne er rolige og ikke bliver overrasket over farestalds-passeren, er der mindre risiko for, at søerne klemmer grisene.

Rolige søer

Hvordan sikres rolige søer? Det er for eksempel et af de emner, som har været på dagsordenen hos ERFA-72, der er en erfa-gruppe for besætninger og farestalds-passere med løse søer i farestalden.

For heldigvis skal den enkelte farestalds-passer ikke længere selv 'opfinde' alle rutiner. Der er efterhånden en række besætninger og ikke mindst netværk for ejere og for farestalds-passere i besætninger med løse diegivende søer.

Kontakt netværk:
- Welfare Pigs: Jonas Würtz
- ERFA-72: Kasper Pandura

Farestalds-passerne mødes tre til fire gange om året i en af hinandens besætninger, hvor dagen bruges på at diskutere faglige emner, rutiner, resultater og forbedringsmuligheder - og ikke mindst er tid i den pågældende farestald prioriteret.



Farestalds-passerne mødes tre til fire gange om året i en af hinandens besætninger, hvor dagen bruges på at diskutere faglige emner.

Vigtigste – de er forudsætningen for succes løse søer

SEGES Svineproduktion

Personale - arbejdsforhold

Adgangsforhold for personalet

- Nemt og sikkert
- Hurtigt

Arbejdsrutiner – hvilke opgaver skal udføres af hvem og hvornår

- Forberede huler/lokke i huler – eller huletræning
- Kan vi udpege risiko-søer – eller skal vi først se alle søer/kuld?





Læs mere i fx Erfaring 1803

SEGES Svineproduktion

Afprøvning af huletræning kontra lokke grisene ind i hulen





Kontrol:

Huletræning dag 1 og 2 i forbindelse med to fodringer af søerne



Forsøg:

Kun huletræning i forbindelse med splitmalkning dag 1

Samt:

- Sok med hvedekerne i hulen
- Snittet halm i hulen
- Jutesæk (redebygningsmateriale) som lægges ind i hulen ved faring
- To grise lægges i hulen når soen æder

SEGES Svineproduktion

Grisenes brug af hulen dag 2 i hvileperioderne





Fem hvileperioder:

- Før personalet kom (6.30)
  - Tidligt om morgenen inden uro i stalden /huletræning
- Kl. 9.30 efter fodring, soen havde ædt
- Kl. 11.30 ”ro” i stalden, mellem fodringer
- Kl. 13 lige inden fodring kl. 13.30
- Kl. 14.30 ”ro” i stalden efter fodring





Grisenes brug af hulen dag 2:

‘Lokke i hule-grise’ brugte hulerne signifikant mere

MEN få grise der benytter hulen uanset gruppe

- 38 pct. af grisene brugte hulen (lokket)
- 33 pct. af grisene brugte hulen (trænet)

Kan med fordel bruge en boks i de første døgn

Mange pattegrise dør allerede inden kuldudjævning

SEGES Svineproduktion

Typer af farestier - 1

- Mulighed for boks vs. ingen boks
  - Soen – ligger mest de første to-tre døgn √
  - Grise – øget overlevelse, når so er i boks √
  - Personale – sikkerhed √
  - Kommunikation – Ingen boks eller 'løse det meste af tiden….'



- Delvist fast gulv vs. fulddrænet gulv
  - Miljø – delvist fast gulv er den billigste miljøteknologi √
  - Velfærd – delvist fast gulv gør det nemmere at tildele materialer √
  - Sundhed – fulddrænet sikrer højere hygiejne
  - Arbejde – fulddrænet giver mindre arbejde

Miljø- og Fødevareministeriet
gudp

Systems for Sows with high animal Welfare and low Emissions (SOWEMIS)

SEGES Svineproduktion

Typer af farestier - 2

- Brug af god kvalitet halm – eller tilsvarende
  - Strategisk halm før faring reducerede dødfødte med 0,5 gris/kuld
  - Rolige søer / nemmere for personalet at arbejde med grisene
  - 'Varme' og komfort for pattegrise i huler
  - Velfærdsgrise – grise bruger halm
  - License to produce – halm = velfærd
  - MEN
    - Forudsætter at gyllesystem indrettes til det







SEGES Svineproduktion

Typer af farestier - 3







- Sti til 13-14 grise vs. sti til 20 grise
- Total-arealet er det ‘samme’
  - Sti 13-14 grise
    - Mange stier til ammesøer og tidligere fravænning
  - Sti til 20 grise
    - Færre stier og senere fravænning

- Første prototyper efterår 2018
- I besætninger 2019

Nye stier

- 20 grise
- Supplerende ernæring
- Delvist fast gulv?
- Halm?

SEGES Svineproduktion

Farestier til løse søer med store kuld sammen med Vissing Agro og Jyden









SEGES Svineproduktion

”Reklame”

- Hvis I eller jeres kunder gerne vil gøre brug af nyeste viden om farestier til løse søer
- – men er ‘begrænset’ af grundlag for tilsagn om tilskud til farestier løse søer, så kan der søges om:
  - Projektforlængelse
  - Projektændring

Hør mere og stil spørgsmål



SEP.
24.

Løse søer: Kom videre med dit byggeprojekt (Webinar)

Offentligt · Organiseret af Nyt til landbruget - Landbrugsstyrelsen og SEGES Svineproduktion

Interesseret | Deltager | Del | ···

Tirsdag den 24. september 2019 kl. 13.00-15.00

Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, Danmark — Vis kort

Billetter
www.seges.tv — Find billetter

SEGES Svineproduktion

Take home

VIGTIGT

- Medarbejderne
  - Engagement og vilje
- Faglige løsninger
  - Arbejdsforhold
  - Huler
  - Mulighed for boks
  - *Plads til stigende kuldstørrelse og til so*
  - *Fast gulv uden svineri*
- Fremtidssikret
  - Kommunikation
  - Licence to produce









SEGES Svineproduktion

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk



facebook.com/SegesSvineproduktion